

Ks. WŁADYSŁAW GOŁĄB

PRACA DUSZPASTERSKA W OKRESIE WIELKIEJ NOWENNY

W roku 1956 obchodzona była w Polsce 300 rocznica ślubów króla Jana Kazimierza złożonych w katedrze lwowskiej i oddania Matce Bożej w opiekę całego kraju. Główne uroczystości związane z tym faktem obchodzone były w Polsce na Jasnej Górze w uroczystość Matki Bożej Częstochowskiej 26. VIII 1956 r.

W czasie uroczystej sumy pontyfikalnej odprawionej przed szczytem jasnogórskim w obecności biskupów polskich, duchowieństwa i licznie zgromadzonych wiernych, których liczbę oceniano na ponad pół miliona, został odczytany przez biskupa łódzkiego Michała Klepacza, zastępującego Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, tekst ślubowań jasnogórskich, ułożony przez Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego — Prymasa Polski.

W październiku tegoż roku Ks. Kardynał Prymas wrócił do pełnienia swych obowiązków. Pod jego kierunkiem Komisja Maryjna Episkopatu opracowała program pracy duszpasterskiej na okres najbliższych 9 lat, poprzedzających jubileusz 1000-lecia Chrztu Polski oparty o tekst ślubowań jasnogórskich z 26 VIII 1956 r.

Okres ten otrzymał nazwę Wielkiej Nowenny, a każdy rok poświęcony był realizowaniu odpowiedniego hasła zawartego w tekście ślubowań. W każdym roku w niedzielę 3 maja lub po dniu 3-go maja wszystkie parafie w Polsce odnawiały ślubowania jasnogórskie, a 26 sierpnia odnawiał je cały Episkopat zjednoczony z przybyłymi na Jasną Górę kapłanami i wiernymi z całej Polski¹.

¹ S. Wyszyński kard., *Gody w Kanie*. Paryż 1962 s. 10, 66.

Częstochowa — ze względu na sanktuarium maryjne na Jasnej Górze — stała się centralnym miejscem realizowania ślubowań. Tu zdążyły wielkie stanowe i zawodowe pielgrzymki, tu odbywały się zjazdy i kongresy.

Celem duszpasterskim Wielkiej Nowenny było pogłębienie życia religijnego i uzdolnienie wiernych do apostołskiego objawienia swojego chrześcijaństwa w duchu maryjnym.

W okresie Wielkiej Nowenny obowiązywał w całej Polsce jednolity program duszpasterski. Oddziaływanie na wiernych dokonywało się przede wszystkim przez nauczanie, nawiązujące do hasła każdego roku, na ambonie i w katechizacji, przez duszpasterstwo stanowe i zawodowe, zjazdy i pielgrzymki.

Z chwilą rozpoczęcia II Soboru Watykańskiego w ramy duszpasterstwa Wielkiej Nowenny zostały włączone akcje duszpasterskie, mające na celu niesienie modlitewnej pomocy soborowi i związanie wiernych z pracami Ojców Soboru. I tak w 1962 r. miało miejsce tzw. „Czuwanie Soborowe z Maryją Jasnogóorską“, w 1963 r. „Soborowy czyn dobroci“, w 1964 r. „Zwycięstwo nad sobą dla odnowy Kościoła przez modlitwę i pokutę“, w 1965 r. „Oddanie diecezji i parafii w macierzyńską niewolę Matce Kościoła za wolność Kościoła Chrystusowego“.

W pierwszym roku Wielkiej Nowenny nazwanym Rokiem Wiary od hasła duszpasterskiego „Przyrzekamy zachować wierność Bogu, Krzyżowi, Ewangelii, Kościołowi i Jego Pasterzom“, Biskup Ordynariusz Zdzisław Goliński wydał zalecenie ścisłego realizowania programu Wielkiej Nowenny.

W 1957 r. uzyskano zezwolenie na druk Ślubowań Jasnogóorskich, tak, że już w następnym roku prawie każda rodzina wierząca w diecezji mogła być zaopatrzona weń w czasie wizyty duszpasterskiej. Oprócz wiążącej wszystkich tematyki w nauczaniu zwrócono uwagę na upowszechnienie Pisma św. w myśl rzuconego hasła: „Pismo św. i krzyż w każdym katolickim domu“. Ks. Biskup zalecił, aby przygotować do konsekracji przed rokiem jubileuszowym 1966 kościoły dotąd nie konsekrowane oraz dopilnować, aby chrzcielnice były usytuowane w kościołach w bardziej widocznych i godniejszych miejscach².

Program pracy duszpasterskiej przekazywano duchowieństwu na konferencjach dziekańskich księży dziekanów, na kursach duszpasterskich i na konferencjach rejonowych duchowieństwa w różnych ośrodkach diecezji. Referat Duszpasterstwa dostarczał duchowieństwu diecezji co kwartał powielane lub pisane na maszynie pomoce w teczkach „Wskazań i Pomocy Duszpasterskich“.

² Program pracy duszpasterskiej w pierwszym roku Wielkiej Nowenny przed Milenium. „Częst. Wiad. Diec.“. R. 31 : 1957 s. 276—282.

W drugim roku Wielkiej Nowenny (4 V 1958—2 V 1959) zwanym Rokiem Łaski, kapłani otrzymali wezwanie Prymasa Polski do pracy wielkopostnej w duchu ślubowań jasnogórskich³. Do niego nawiązywało orędzie biskupa częstochowskiego na I niedzielę Wielkiego Postu⁴ i zarządzenia w okólniku Kurii Diecezjalnej⁵. Starano się realizować roczne hasło w zakresie poznania i przeżycia Łaski Bożej, ze szczególnym naciskiem na duszpasterstwo dzieci i młodzieży, co wiązało się z ponownym usunięciem nauki prawd wiary ze szkół.

Wypracowano pewien ryt odnowienia ślubowań w parafiach z wyakcentowaniem grup stanowych⁶. Ks. Biskup polecił, aby jedną konferencję dekanalną poświęcić zapoznaniu kapłanów z wypowiedziami Ks. Kardynała Prymasa na temat Wielkiej Nowenny.

We wrześniu 1958 r. Ks. Biskup wprowadził dla duchowieństwa Godzinę Wspólnej Modlitwy. Miała ona odbywać się w oznaczonym czasie w każdym miesiącu, a od 1959 r. w każdy drugi czwartek miesiąca w godz. 20,00—21,00⁷.

Dnia 1 stycznia 1959 r. Ks. Biskup zarządził w diecezji Dni Maryjne w dniach 2—10. II. i podał sugestie, jaki powinny mieć one przebieg w parafiach. Wyakcentowany został wtedy zwyczaj stałego Apelu Jasnogórskiego⁸.

Celem lepszego przygotowania młodszych kapłanów do pracy duszpasterskiej w parafiach został wprowadzony 3-tygodniowy kurs dla neoprezbiterów. Wykłady i praktyka duszpasterska, nawiązująca również do potrzeb Wielkiej Nowenny, odbywały się w Niższym Seminarium Duchownym w Częstochowie i w parafiach częstochowskich.

Kapłani wyświęceni w latach 1955—58 mieli dni skupienia w Częstochowie, gdzie konferencje i wykłady głosili Biskup Ordynariusz i zaproszeni prelegenci (m. in. Walenty Majdański). Od 1959 r. organizowane były 8-dniowe dni skupienia dla dziewcząt z diecezji prowadzone przez Wydział Duszpasterstwa. W okresie Wielkiej Nowenny skorzystało z nich ponad 600 dziewcząt.

Trzeci rok Wielkiej Nowenny — Rok Życia (3 V 1959—7 V 1960) był również nazwany Rokiem Eucharystii. Celem duszpasterskim było uwrażliwienie wiernych na przestrzeganie prawa Bożego dotyczącego życia ludzkiego, czystości przedmałżeńskiej i małżeńskiej oraz obrony wszel-

³ *Wezwanie Prymasa Polski do pracy wielkopostnej w duchu ślubowań jasnogórskich*. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 32 : 1958 s. 83 nn.

⁴ Z. Goliński bp, *Orędzie na I niedzielę W. Postu z dn. 19 II 1958 r.* „Częst. Wiad. Diec.”. R. 32 : 1958 s. 169—176.

⁵ *Odnowienie ślubowań jasnogórskich*. AKDCz — okólnik nr 5 : 1958 poz. 1.

⁶ *Odnowienie Jasnogórskich Ślubów Narodu w parafiach w dn. 4 V 1958 r.* „Częst. Wiad. Diec.”. R. 32 : 1958 s. 169—176.

⁷ *Diecezjalna Godzina Kapłańska*. AKDCz — okólnik nr 9—10 : 1958 poz. 1.

⁸ Z. Goliński bp, *Przedpoście i Wielki Post w duszpasterstwie Roku Łaski*. AKDCz — okólnik nr 1 : 1959 poz. 3.

kiego życia. Zwrócono też baczniejszą uwagę na poradnictwo rodzinne w parafiach i pomoc dla matek samotnych oraz wielodzietnych rodzin⁹. Dnia 24 listopada odbyła się diecezjalna pielgrzymka Księży Proboszczów, w której uczestniczyło ponad 200 kapłanów, przy ówczesnej liczbie 242 parafii¹⁰.

Przygotowaniem do przeżycia Roku Życia był też kurs duszpasterski w terminie jesiennym, który objął wszystkich kapłanów oraz Rejonowe Dni Skupienia kapłanów. Wierni przygotowywani byli przez rekolekcje, a zwłaszcza misje, które w tym roku odbyły się w 25 parafiach. Odbyły się też dni skupienia specjalnie dla grup młodych kapłanów, wyświęconych w latach 1954—55 i 1956—57.

W Tygodniu Miłosierdzia nawiązano do tematu obrony życia. Biskup Ordynariusz wydał zarządzenie w sprawie Sobót Królowej Polski, które miały na celu pogłębienie pobożności maryjnej w parafiach¹¹. Inne zarządzenie polecało, aby Dni Maryjne odbywały się w każdym roku w okresie Adwentu¹². Wzmocnieniem pobożności maryjnej pragnął Ks. Biskup wspomóc siłami nadprzyrodzonymi trudną pracę w dziedzinie obrony życia.

Czwarty rok Wielkiej Nowenny — Rok Małżeństwa Katolickiego — trwał od 8 V 1960 r do 6 V 1961 r. Okres od 1 do 7 maja był czasem przygotowania wiernych w diecezji częstochowskiej do odnowienia ślubowań jasnogórskich. Bardzo szczegółowo został też opracowany przez Komisję Maryjną Episkopatu program uroczystości w parafiach w dniu 8 maja.

Przedmiotem pracy duszpasterskiej było lepsze przygotowanie do małżeństwa, odnowienie miłości narzeczeńskiej i małżeńskiej, wynikającej z kultury i głębszego życia chrześcijańskiego, ukazanie wiernym i przyjęcie przez nich treści nadprzyrodzonej i owoców sakramentalnej łaski małżeństwa¹³.

Do pracy w tym roku kapłani zostali przygotowani przez konferencje rejonowe, w których — pod nieobecność Biskupa Ordynariusza przebywającego w Rzymie (Ad Limina) — wzięło udział 382 kapłanów. Konferencje te odbyły się w Będzinie, Częstochowie, Radomsku, Wieluniu i Zawierciu¹⁴. Kurs duszpasterski w dniach 24—25.V. i 27—28.VI. objął 342 kapłanów diecezji pracujących w duszpasterstwie. Prelegentami byli w większości — ze względu na tematykę — katolicy świeccy¹⁵.

⁹ Program pracy na III rok Wielkiej Nowenny. AKDCz — okólnik nr 5 poz. 2—5.

¹⁰ Pielgrzymka Księży Proboszczów diec. częstochowskiej na J. Górę w dn. 24 XI 1959 r. AKDCz — okólnik nr 11 : 1959 poz. 9.

¹¹ Soboty Królowej Polski. AKDCz — okólnik nr 7—8 : 1959 poz. 4.

¹² Z. Goliński bp, *Adwentowe Dni Maryjne w Roku Życia*. AKDCz — okólnik nr 12 : 1959 poz. 1.

¹³ *Odnowienie Jasnogórskich Ślubów w parafiach 8 V 1960 r.* „Czest. Wiad. Diec.”. R. 34 : 1960 s. 35—41; Z. Goliński bp, *Słowo biskupie na 1 i 8 maja 1960 r.*, AKDCz — okólnik nr 4 : 1960 poz. 3.

¹⁴ *Konferencje Rejonowe Duchowieństwa*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1960 poz. 10.

¹⁵ *Kurs duszpasterski dla duchowieństwa*. AKDCz — okólnik nr 5 : 1960 poz. 2.

Biskup Zdzisław Goliński, pragnąc wykorzystać doroczne Dni Maryjne do zapoznania wiernych z problemami małżeństwa katolickiego, polecił, aby we wszystkich parafiach odbyły się Dni Maryjne przez 3 kolejne dni w Adwencie lub przez trzy kolejne niedziele Adwentu. Celem zaś tych dni miała być wspólna modlitwa małżonków w intencji trwałości i świętości ich małżeństwa, oddanie Matce Bożej trudów życia małżeńskiego z prośbą o pomoc oraz odnowienie obyczaju wspólnego wieczornego pacierza w rodzinach¹⁶. 24 X 1960 r. odbyła się diecezjalna pielgrzymka Księży Wikariuszy¹⁷. Misje parafialne odbyły się w tym roku w 40 parafiach diecezji¹⁸.

Piąty rok Wielkiej Nowenny — Rok Rodziny Bogiem Silnej — trwał od 7 V 1961 r. do 5 V 1962 r. Celem jego było odnowienie życia rodzinnego¹⁹. Dla kapłanów odbyły się Rejonowe Dni Skupienia, w których wzięło udział 418 kapłanów²⁰. Do problematyki Piątego Roku Wielkiej Nowenny nawiązywały również Dni Skupienia młodszych kapłanów wyświęconych w latach 1953—54 (25 IX), 1955—56 (27 IX), 1957—58 (16 IX) i 1959—60 (25 IX)²¹ oraz Kurs Duszpasterski w dniach 27—28 VI i 30 VI —1 VII 1961 r.²².

Dnia 24 XI 1961 r. miało miejsce oddanie Matce Bożej Księży Proboszczów diecezji, a 7 I 1962 r. w katedrze nastąpił akt oddania całej diecezji, kapłanów i wiernych. Akt oddania wypowiadały kolejno poszczególne grupy duchowieństwa i wiernych pod przewodnictwem Wikariusza Generalnego Ks. Biskupa Stanisława Czajki, pod nieobecność Biskupa Ordynariusza, który ze względu na stan zdrowia nie mógł osobiście uczestniczyć w tym akcie, lecz łączył się z nim duchowo w kaplicy domu biskupiego²³.

Szósty rok Wielkiej Nowenny (6 V 1962—4 V 1963), Rok Wychowania Chrześcijańskiego, stanowił zamknięcie trzyletniego cyklu poświęconego małżeństwu, rodzinie i kształtowaniu młodego pokolenia. Hasło tego roku brzmiało „Młodzież wierna Chrystusowi”. Zadanie kapłanów w tym roku polegało na wskazaniu katolickim rodzicom, wychowawcom i młodzieży sposobów wpajania w umysły i serca odwiecznych prawd przede wszystkim środkami nadprzyrodzonymi, mocnym zakorzenieniem zasad chrześcijańskich w sumieniu i postępowaniu naszej młodzieży. Praca nad młodzieżą szła po linii hasła „Poznaj Chrystusa! Ukochaj Chrystusa! Wy-

¹⁶ *Adwentowe Dni Maryjne*. AKDCz — okólnik nr 2; „Częst. Wiad. Diec.”. R. 34 : 1960 s. 424—425.

¹⁷ *Pielgrzymka Księży Wikariuszów diecezji na Jasną Górę*. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 34 : 1960 s. 426.

¹⁸ *Misje parafialne w 1960 r.* „Częst. Wiad. Diec.”. R. 35 : 1961 s. 180.

¹⁹ *Program pracy duszpasterskiej w V Roku W. Nowenny*. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 35 : 1961 s. 180.

²⁰ *Rejonowe dni skupienia*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1961 poz. 1.

²¹ *Dni skupienia kapłanów*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1961 poz. 6.

²² *Kurs duszpasterski dla kapłanów*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1961 poz. 2.

²³ *Akt oddania się diec. częstochowskiej Matce Bożej w dn. 7 I 1962 r.* „Częst. Wiad. Diec.”. R. 36 : 1962 s. 87—89.

znaj Chrystusa!²⁴ W realizowaniu założeń hasła pomagają kapłanom: kurs duszpasterski, konferencje rejonowe i dni skupienia dla kapłanów, które stały się stałą formą duszpasterstwa, Adwentowe zaś Dni Maryjne miały na celu uwrażliwienie starszych na problemy młodzieży. Dnia 22 października 1962 r. odbył się ogólnodiecezjalny Dzień Modlitw Ojców²⁵.

Od dnia 10 X. do 8 XII cała diecezja uczestniczyła w akcji pomocy dla Soboru Powszechnego przez tzw. Czuwania Soborowe, które były czasem wytężonej modlitwy, wzmożonej troski około doniosłych spraw Kościoła i przyjścia z pomocą Ojcu św. Akcja ta miała charakter maryjny. Parafie w wyznaczonym przez Wydział Duszpasterstwa Kurii Diecezjalnej dniu uczestniczyły przez swoich delegatów w nocnym czuwaniu w kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze. Codziennie 4 do 5 parafii z różnych stron diecezji uczestniczyło w modlitwach w intencji Soboru. Symbolicznym darem każdej parafii jest świeca ofiarowana na Jasnej Górze²⁶. Ojciec św. Jan XXIII udzielił odpustu zupełnego każdej parafii w dniu jej czuwania.

Siódmy rok Wielkiej Nowenny (5 V 1963—2 V 1964) był Rokiem Miłości i Sprawiedliwości Społecznej i miał na celu przepojenie duchem sprawiedliwości i miłości chrześcijańskiej przejawów życia przez budzenie wśród wiernych zrozumienia nadprzyrodzonej więzi z Mistycznym Ciałem Chrystusa i płynących stąd wniosków, a więc, że przez parafie stanowią jedno z Chrystusem, tworząc lud Boży, że Łaska uświęcająca zespala wszystkich, że wszyscy są odpowiedzialni za Kościół, że wszyscy mają obowiązek miłości i wdzięczności wobec Pana Boga za dzieło stworzenia, odkupienia i uświęcenia. Ta świadomość dalej prowadzić ma do budzenia miłości Ojczyzny i troski o dobro wspólne²⁷.

Wyrazem Roku Miłości i Sprawiedliwości Społecznej we wspólnocie kapłańskiej było polecenie Ks. Biskupa Zdzisława Golińskiego, wydane w dniu 13 II 1963 r., tj. w rocznicę zgonu śp. Ks. Biskupa Teodora Kubiny, aby w rubryceli przypominane były rocznice zgonów kapłanów diecezji począwszy od czasu powstania diecezji, pozwalające w ten sposób spełnić obowiązek wdzięczności i sprawiedliwości wobec zmarłych kapłanów, zwłaszcza przez parafie i kapłanów parafii, w których ostatnio przed śmiercią pracowali²⁸.

Tymczasem już 6 lipca 1963 r. trzeba było odnotować w dziejach diecezji i w dziejach Wielkiej Nowenny bolesny fakt: zgon drugiego Ordynariusza Częstochowskiego, o którym Ks. Kardynał Prymas w słowie po-

²⁴ Program duszpasterski VI Roku W. Nowenny. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 36 : 1962 s. 33—35.

²⁵ Dzień modlitw mężów diec. AKDCz — okólnik nr 10 : 1961 poz. 14.

²⁶ Zarządzenie w sprawie czuwania soborowego oraz kalendarz nabożeństw w diec. częst. w dn. 11 X—8 XII 1962 r. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 36 : 1962 s. 236—243.

²⁷ Program VII Roku W. Nowenny. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 37 : 1963 s. 90—99.

²⁸ Z. Goliński bp, *Módlmy się za zmarłych biskupów i kapłanów diecezji*. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 37 : 1963 s. 99.

żegnalnym nad trumną wypowiedział znamienne słowa, że śp. Ks. Biskup Zdzisław Goliński oddał się duszpasterstwu Wielkiej Nowenny całym sercem, nie tylko pracując w odpowiednich Komisjach Episkopatu, ale żyjąc jego ideaą na codzień we własnej diecezji. Dalszą pracę duszpasterską Wielkiej Nowenny w diecezji podjął w lutym 1964 r., jako nowy Biskup częstochowski i przewodniczący Komisji Maryjnej Episkopatu Ks. Stefan Bareła.

Osmy rok Wielkiej Nowenny (3 V 1964—2 V 1965) był Rokiem Odnowy Kultury Chrześcijańskiej. Zaakcentowano tu na pierwszym miejscu przeżywanie przez wiernych Mszy św. i Sakramentów św. w celu wzmocnienia wiernych do wykorzenia głównych wad narodowych, a nabywanie cnót, do odnowienia obyczajów chrześcijańskich i narodowych oraz do uwrażliwiania się na kulturę życia codziennego.

Zakres działania duszpasterskiego objął odnowę intelektualną przez pogłębienie wiedzy religijnej, m. in. przez Pismo św. i wprowadzenie wiernych w liturgię Mszy św. i nowego rytuału; odnowę moralną przez budzenie i kształtowanie sumienia, wytrwałość w modlitwie, czynny udział w liturgii Mszy św., właściwe obchodzenie niedziel i świąt kościelnych, a wreszcie przez uczenie kultury obcowania w mowie i zachowaniu; odnowę kultury materialnej przez większą troskę o dobra związane z kultem religijnym, o poziom estetyczny kaplic i krzyży przydrożnych, o wyposażenie mieszkań w przedmioty kultu religijnego²⁹.

Rok rozpoczęto odczytaniem Listu Episkopatu „O nowym człowieku w Jezusie Chrystusie”³⁰. Odpowiadając na apel Ojca św. Pawła VI, wyrażony w piśmie do kardynała E. Tisserant, wzywający katolików do modlitwy i pokuty w intencji prac Soboru Watykańskiego II (III-cia sesja rozpoczęła się w dniu 14 IX 1964 r.), podjęto akcję duszpasterską pod hasłem: „Zwycięstwo nad sobą na rzecz odnowy Kościoła i pokoju w świecie”. Celem tej akcji była czynna pomoc Soborowi dla odnowienia Kościoła przez odnowę wewnętrzną i walkę z własnymi wadami, a zwłaszcza z alkoholizmem i marnotrawstwem.

Od 11 X do 1 XII 1964 r. przybywały na Jasną Górę delegacje parafii na nocne czuwania. W dniach 25 i 26 IX diecezja częstochowska, podobnie, jak inne diecezje, odbyła przez swoich biskupów, kapłanów i wiernych pielgrzymkę błagalno-pokutną na Jasną Górę, połączoną z całonocnym czuwaniem i modlitwą w kaplicy Matki Bożej. W katedrze poświęcono krzyż, który pielgrzymi zanieśli na Jasną Górę. Przez dłuższy czas był on zawieszony w kaplicy Matki Bożej obok krzyży wszystkich innych diecezji polskich. Po Apelu Jasnogórskim i Mszy św. odbyła się adoracja przez poszczególne grupy z terenu diecezji. Następnego dnia o godz. 9,00

²⁹ VIII Rok W. Nowenny — Rok odnowienia kultury chrześcijańskiej. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 38 : 1964 s. 1—6.

³⁰ List biskupów polskich na rozpoczęcie VIII Roku W. Nowenny „O nowym człowieku w Jezusie Chrystusie”. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 38 : 1964 s. 98—102.

Ks. Biskup Stanisław Czajka odprawił sumę pontyfikalną z udziałem delegatów wiernych ze wszystkich dekanatów diecezji, a potem odbyła się procesja pokutna do czterech bastionów na wałach jasnogórskiego klasztoru. Przy każdym bastionie przeprowadzono rozważania na tematy: 1. obrony życia, 2. obrony trzeźwości, 3. obrony rodziny i 4. obrony wiary³¹.

Przygotowanie kapłanów odbyło się przez rejonowe dni skupienia w kwietniu³² oraz przez kurs duszpasterski w dniach 28—29 XII i 31 VIII—1 IX 1964 r.³³. Tradycyjna pielgrzymka Księży Proboszczów odbyła się dnia 28 XI 1964 r.³⁴.

Ostatni, dziewiąty rok Wielkiej Nowenny, to Rok Wierności Maryi — Matce Kościoła. Trwał on do Wielkiej Soboty, tj. do 9 IV 1966 r. Był nawiązaniem do ostatniej części Ślubowań Jasnogórskich: „Przyrzekamy szerzyć cześć i nabożeństwo do Matki Bożej...” oraz do faktu ogłoszenia przez Pawła VI Najśw. Maryi Panny Matką Kościoła. Był on też przygotowaniem do odnowienia obietnic ze Chrztu św. całej katolickiej Polski i do właściwego przeżywania Jubileuszu Tysiąclecia przez oddanie Matce Bożej siebie, rodziny, parafii i diecezji w niewolę miłości za wolność Kościoła.

Jako zadanie duszpasterskie wysunięto pogłębienie mariologii i teologiczne ustawienie prawd mariologicznych w całokształcie Boskiej ekonomii zbawienia, ze szczególnym uwzględnieniem wskazań Soboru Watykańskiego II, pogłębieniem kultu maryjnego, oraz ożywieniem zwyczajowych form czci Matki Bożej, takich jak: różaniec, Godzinki, Anioł Pański, pieśń „Bogurodzica”, a także form będących już dorobkiem Wielkiej Nowenny — jak Apel Jasnogórski, Soboty Królowej Polski czy nawiedzanie obrazu Matki Bożej w rodzinach³⁵.

Rok Wierności Maryi stał się rokiem powszechnego oddania Matce Bożej w niewolę miłości za Kościół. W parafiach dokonano tego aktu oddania w czasie od 15 IX do 8 XII 1965 r. Oddanie diecezji miało miejsce 5 września przy udziale Kapituły Bazyliki Katedralnej, pracowników Kurii Diecezjalnej, Sądu Biskupiego, Seminarium Duchownego, proboszczów miasta Częstochowy, przynajmniej po 2 Księży Proboszczów i 2 Wikariuszów z każdego dekanatu, jako delegatów duchowieństwa oraz — po jednym delegacie wiernych świeckich na 1000 parafian³⁶.

Zakończenie Wielkiej Nowenny nastąpiło w kwietniu 1966 r. i w maju 1966 r. razem z obchodami jubileuszowymi. W dniach 2—4 V 1966 r.

³¹ X. S. ks., *Pielgrzymka pokutno-błagalna na Jasną Górę 25—26 IX 1964 r.*, „Częst. Wiad. Diec.”. R. 38 : 1964 s. 226—228.

³² *Rejonowe Dni Skupienia kapłanów*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1964 poz. 4.

³³ *Dni duszpasterskie dla kapłanów*. „Częst. Wiad. Diec.”. R. 38 : 1964 s. 202.

³⁴ *Pielgrzymka Księży Proboszczów*. AKDCz — okólnik nr 11 : 1963 poz. 3.

³⁵ *IX Rok W. Nowenny*. AKDCz — okólnik nr 4 : 1965 poz. 5.

³⁶ *Oddanie diecezji w macierzyńską niewolę Matce Bożej za Kościół współczesny*. AKDCz — okólnik nr 6 : 1965 poz. 3.

odbyły się centralne obchody na Jasnej Górze z racji 1000-lecia przyjęcia Chrztu św. przez Polskę, tzw. „Te Deum Tysiąclecia Chrztu Polski“, z udziałem całego Episkopatu z Ks. Prymasem Kardynałem Stefanem Wyszyńskim jako Legatem Papieskim na czele. Był to również czas sposobny na podsumowanie wysiłku duszpasterskiego i jego owoców w czasie Wielkiej Nowenny³⁷.

Do bezsprzecznie trwałych osiągnięć duszpasterstwa Wielkiej Nowenny w diecezji częstochowskiej należy zaliczyć:

1. odnowienie przymierza wiernych z Matką Bożą i wprowadzenie Matki Bożej w powszechną, codzienną pobożność diecezjan,

2. zjednoczenie wysiłków wszystkich katolików dla obrony wiary (widoczniło się to szczególnie w sprawach katechizacji parafialnej),

3. uprzedzenie soborowej myśli włączenia wiernych świeckich w sprawy Kościoła i wiary, bo realizacja haseł Wielkiej Nowenny obowiązywała także świeckich, dla których kapłani mieli być tylko przewodnikami,

4. włączenie wiernych w pomoc Kościołowi w czasie Soboru, a przez to zainteresowanie ich sprawami Kościoła Powszechnego, a nie tylko lokalnego,

5. nadanie pobożności maryjnej głębi przez podawanie zadań do wykonania w imię Maryi, co potem zostało pogłębione w dalszym duszpasterstwie pomilenijnym w idei pomocników Maryi — Matki Kościoła, nawiązującej do oddania w niewolę miłości, aby stać się narzędziem w realizacji planów Bożych.

Niewątpliwie trwałym zyskiem dla diecezji było przygotowanie do konsekracji wielu niekonsekrowanych kościołów i przyspieszenie ich konsekracji. W latach 1956—1966 na terenie diecezji częstochowskiej konsekrowanych zostało 46 kościołów parafialnych:

W 1956 r. 3 (Częstochowa — św. Antoniego, Wojkowice Komorne i Ząbkowice Będzińskie),

W 1957 r. — 7 (Czeladź — Piaski, Kiełczygłów, Łęka, Pora!, Poręba, Radostów i Wójcin),

W 1958 r. 5 (Bogdanów, Czeladź — św. Stanisława, Strzelce Małe, Walichnowy i Wilkowiecko),

W 1959 r. — 10 (Chruszczobród, Działoszyn, Garnek, Mokrsko, Pątnów, Rozprza, Sosnowiec — św. Tomasza, Strzemieszycze Wielkie, Szynkielów i Zawada),

W 1960 r. 5 (Ciężkowice, Cykarzew, Łosień, Radziechowice i Żychlice),

W 1961 r. — 7 (Lubień, Ożarów, Strzelce Wielkie, Sosnowiec — Niepokalanego Poczęcia NMP., Wąsosz, Złochowice i Żarki — Letnisko),

³⁷ *Te Deum Tysiąclecia Chrztu Polski na Jasnej Górze i oddanie się Matce Bożej w niewolę za Kościół.* „Częst. Wiad. Diec.”. R. 40 : 1966 s. 101 nn.

W 1962 r. — 6 (Gomunice, Jedlno, Łękińsko, Ługi, Łysiny i Parzniewice),

W 1963 r. — 1 (Kalej),

W 1964 r. — 1 (Ostrowy n/Okszą) — i

W 1966 r. — 1 (Dźbów)³⁸.

W dobry zwyczaj duszpasterstwa diecezjalnego weszły również coroczne kursy duszpasterskie i rejonowe dni skupienia dla wszystkich kapłanów; dni skupienia dla mniejszych grup kapłanów i pracowników parafialnych (organistów, kościelnych, pracownic charytatywnych, ministrantów); godzina wspólnych modlitw kapłanów; pielgrzymki coroczne kapłanów do katedry i na Jasną Górę; Adwentowe Dni Maryjne i przygotowanie do Bożego Narodzenia przez rekolekcje; Soboty Królowej Polski i zwyczaj Apelu Jasnogórskiego w kościołach diecezji.

„Oby każde słowo przyrzeczeń Jasnogórskich weszło w naszą krew, w nasze myśli, wolę i uczucia, w każdy czyn nasz, w całe życie Narodu“³⁹ — pisał Ks. Prymas we wstępie do pierwszego wydania Ślubowań Jasnogórskich. Praca duchowieństwa w diecezji pod przewodnictwem Księża Biskupów Ordynariuszy szła w tym kierunku, ale czy skutecznie, czas dopiero pokaże. Faktem jest, że wyzwoliła ona wiele nowych inicjatyw duszpasterskich, które będą owocować w przyszłości.

³⁸ *Katalog kościołów i duchowieństwa diecezji częstochowskiej 1968*. Częstochowa 1968.

³⁹ *Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego*. Jasna Góra 1957 s. 2.